

Centre for Environment-friendly Energy Research (CEER/FME)
Zero Emission Buildings (ZEB)

Oppfølging og dokumentering av energibruk og ventilasjonsytelser

PhD Natasa Djuric
SINTEF Energi

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Bygninger og VAV anlegg

Navn	Marienlyst	Professor Broch 2	Vassbotnen 23
Type	Skole	Kontorbygg	Kontorbygg
Sted	Drammen	Trondheim	Stavanger
Areal	6 500 m ²	16 200 m ²	19 623 m ²
Brukere	500 (prosjektert)	~ 304 og skal øke	1 200 (prosjektert)
Tall av VA	6	8	3
VA størrelse	3 900 - 19 000 m ³ /h	12 500 - 22 000 m ³ /h	75 000 – 90 000 m ³ /h
VA type	VAV		
Styring	Konstant trykk	Optimalisert	Konstant trykk
Oppfølging	Ikke så lett	Veldig lett	Ganske lett

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

SFP og energibruk

SFP_v for en vifte $SFP_v = \frac{P}{\dot{V}}$

Dimensjonsløst forhold for vifte $\frac{n}{n_{max}} = \frac{\dot{V}}{\dot{V}_{max}} = \frac{u}{100}$

n - er turtall

u - er vifte pådrag

$\dot{V}$ - er luftmengde

$$\dot{V} = u \cdot \dot{V}_{max}$$

$$P = u^3 \cdot P_{max}$$

$$SFP = u^2 \cdot SFP_{max}$$

- Disse forholdene gjelder teoretisk hvis levert vifte ikke var overdimensjonert
- Tilsvarende ligninger skal etableres under ventilasjonsanlegg overtakelse

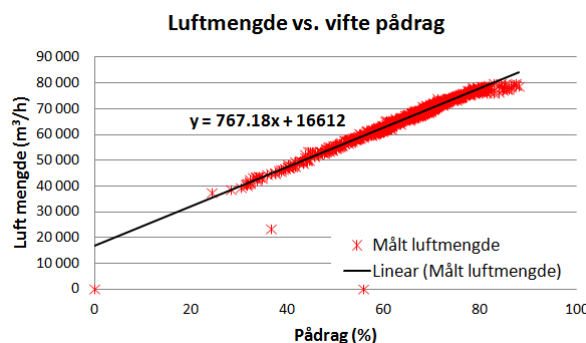
ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

ETM

SFP i praksis

Ved bygget i Stavanger var det mulig å logge i SD-anlegg: luftmengde (tilluft og avtrekk), vifteeffekt (tilluft og avtrekk), SFP_e, vifte pådrag (tilluft og avtrekk), osv

- Forhold mellom luftmengde og vifte pådrag er lineært
- Ved maksimal pådrag får en

$$\dot{V} = 767,18 \cdot 100 + 16612$$

$$\dot{V} = 93\,330 \text{ m}^3/\text{h}$$

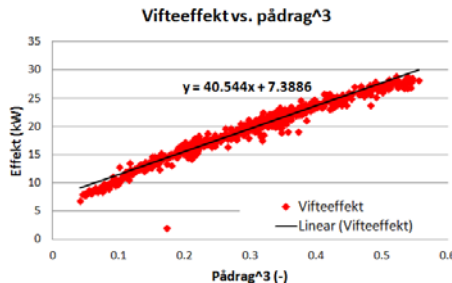
- Maksimal luftmengde er 90 000 m³/h

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

ETM

SFP i praksis

- Forhold mellom pådrag i tredje og vifteeffekt er lineært

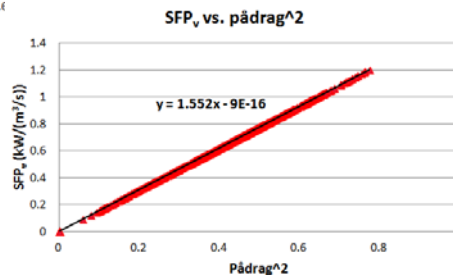
$$P = 40,5 \cdot PD^3 + 7,4$$

- PD er vifte pådrag
- Maksimal vifteeffekt er 38,8 kW

- Forhold mellom pådrag i andre og SFP_v er lineært
- SFP_v er beregnet ved hjelp av luftmengde og effekt

$$SFP_v = 1,55 \cdot PD^2$$

- For levert vifte er $SFP_v = 1,57 \text{ kW/m}^3/\text{s}$

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

ETM

Dokumentering av SFP i drift

- Det er flere utfordringer ved dokumentering av SFP i drift
- I flest av anlegg er det ikke noe logging av luftmengde
- I flest av anlegg er det ikke noe logging av vifteeffekt
- Men, luftmengde måling kan ha dårlig nøyaktighet
- Bruk av vifte pådrag for å estimere luftmengde gir 5 – 8 % usikkerhet
- Dessverre finnes det ikke levert dokumentasjon fra overtakelse fase om forhold mellom pådrag og luftmengde

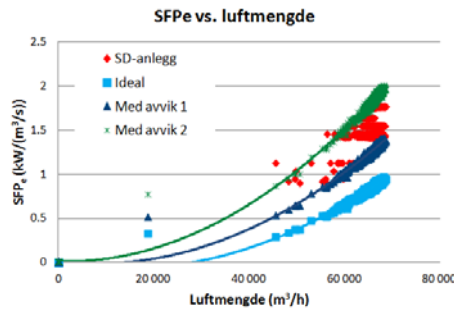
ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

ETM

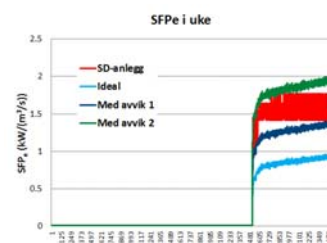
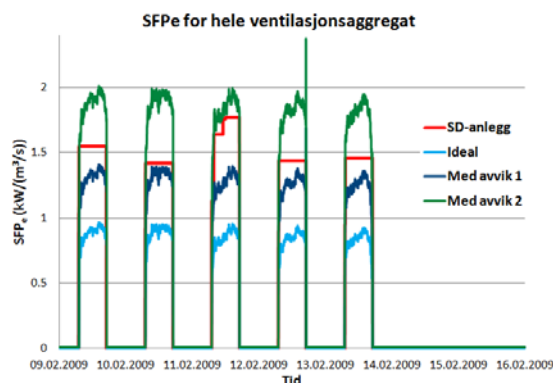
Beregning av SFP i praksis

- SFP_e for hele ventilasjonsanlegg er beregnet ved hjelp av pådrag
- Fordi data fra overtakelse var ikke tilgjengelige, var to avvik introdusert
- Avvikene var kalibrert slik at beregnet SFP_e stemmer bra overens med virkelige verdier
- SFP_e beregnet i SD-anlegg var ikke nok pålitelig for videre analyse

SFP i drift

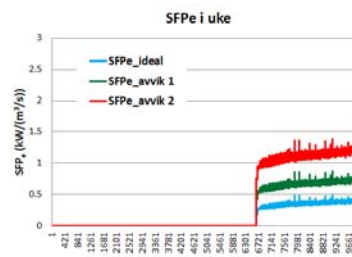
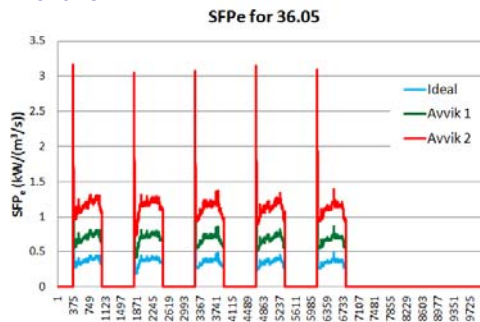
- SFP_e i drift ved et ventilasjonsanlegg ved bygget i Stavanger

- SFP_e skal mest av driftstid i uke ha verdier mellom 1,5 -2 kW/(m³/s)

SFP i drift

- SFP_e i drift ved et ventilasjonsanlegg ved bygget i Trondheim

- SFP_e skal mest av driftstid i uke ha verdier mellom 0,7 - 1,2 kW/(m³/s)
- Maksimale verdier oppstår kun i noen minutter ved oppstart

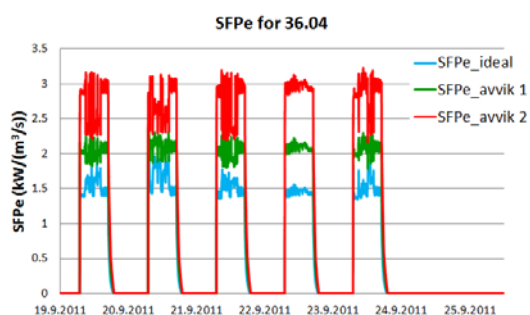
ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

SFP i drift

- SFP_e i drift ved et ventilasjonsanlegg ved Marienlyst skole

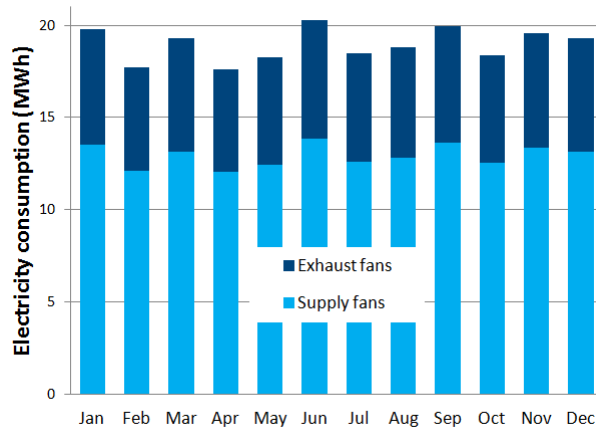
- SFP_e skal mest av driftstid i uke ha verdier mellom 2 - 3 kW/(m³/s)

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Energibruk for vifter

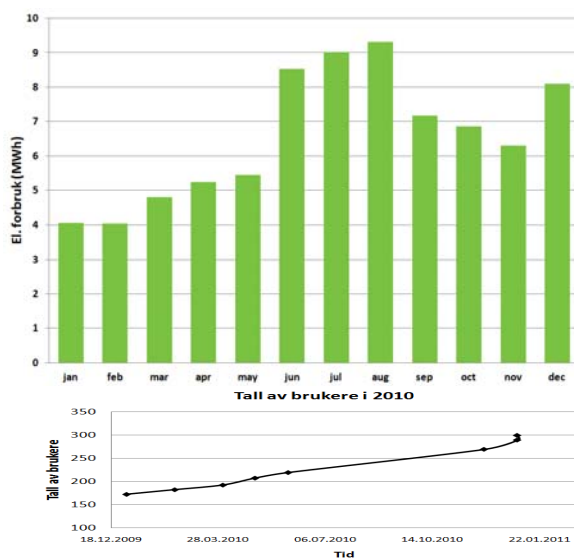
- Det er mulig å logge vifte effekt i SD-anlegg
- Tidsoppløsning kan være rundt 1 minutt
- Tilgang til SD-anlegg er treg og det kan ta lang tid å laste ned data

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Energibruk for vifter

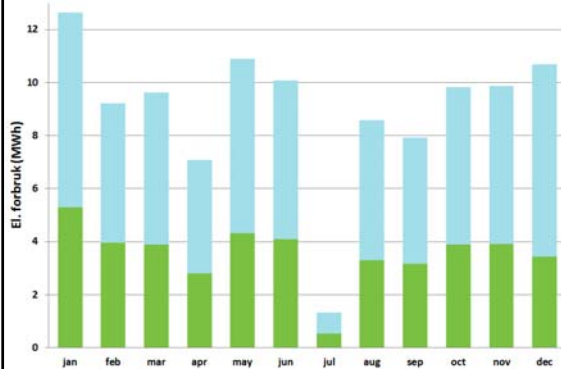
- Strøm forbruk for vifter i 2010
- Energibruk er logget i Entro's database med en time tidsoppløsning
- Strømmåling er for hvert anlegg
- Tilgang og logging fra SD-anlegg er veldig lett
- Tall av brukere økte over året

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Energibruk for vifter

- SD-anlegg er ikke web-basert
- Logging av data må avtales med Drammen eiendom
- Energimåling logges i Evotek's database med en time tidsoppløsning
- Energimålere til vifte er summert
- Vifte 1 presenterer strømbruk for 3601, 3602, 3603, 3605
- Vifte 2 presenterer strømbruk for 3604 og 3606

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Energibruk for vifter

Total luftmengde	89 936 m ³ /h	139 000 m ³ /h	255 000 m ³ /h
Spesifikk luftmengde	13,8 m ³ /hm ²	8,6 m ³ /hm ²	12,9 m ³ /hm ²
Total el.forbruk	107 788 kWh	78 847 kWh	227 487 kWh/år
Spesifikk el.forbruk	16,6 kWh/m ²	4,87 kWh/m ²	11,6 kWh/m ²
Per bruker	216 kWh/bruker	315 kWh/bruker	190 kWh/bruker
Driftstid	2278 timer	Ca. 2000 timer	Ca. 2000 timer
El.forbruk per luftmengde	4314 kWh/(m ³ /s)	2041 kWh/(m ³ /s)	3212 kWh/(m ³ /s)
Gjennomsnittlig SFP _e	1,89 kW/m ³ /s	1,02 kW/m ³ /s	1,6 kW/m ³ /s

ZEB

The Research Centre on Zero Emission Buildings

Konklusjoner

- Vifte pådrag kan brukes som en pålitelig middel for SFP estimering og dokumentering i drift
- For å dokumentere SFP_v og SFP_e i drift enkelt er det nødvendig å vite:
  - Forhold mellom vifte pådrag og luftmengde fra overtakelse fase
  - Forhold mellom vifte pådrag og effekt fra overtakelse fase
  - Ha klar FDV dokumentasjon om ventilasjonsanlegg
- I flest av energioppfølging systemer er det ikke helt klart hva strømmåler for vifte måler

Takk for oppmerksomhet!

Natasa Djuric

natasa.djuric@sintef.no